

Business Debate on TV	
Thursday:	19:15 new 22:30
Saturday:	8:15 15:15 18:15
Tuesday:	10:15 21:00 <small>night repeat</small>

“ဒီဗီဘီ စီးပွားရေးဒီဘိတ်” အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို ဒီဗီဘီ သတင်းဌာနက စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးပြီး ဒီဗီဘီရုပ်သံလိုင်းမှာ အထက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ထုတ်လွှင့် တင်ဆက်ပါတယ်။

ဒီတပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့
 “စစ်ပွဲတွေက တိုင်းပြည်စီးပွားရေးကို ဘယ်လောက်ထိခိုက်နှစ်နာသလဲ?”
 ဖြစ်ပါတယ်။

**အမှတ် - ၄၅၄၊ ဂုလွာ၊
 ကုန်သည်လမ်းနှင့် ဗိုလ်ကလေးဈေးလမ်းထောင့်၊
 ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။**

မှတ်ချက်ပေးလိုတာ၊ အကြံပေးလိုတာ၊ မေးမြန်းလိုတာရှိပါက ရုံးချိန်အတွင်း
 ဖုန်းနံပါတ် **+၉၅၉၄၅၉၀၆၅၉၄၀** နဲ့ debate@dvb.no
 ကိုဆက်သွယ်မေးမြန်းနိုင်ပါတယ်။

စစ်ပွဲတွေက မြန်မာ့စီးပွားရေး အပေါ် ဘယ်လောက် ရိုက်ခတ် နေလဲ?

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့မှာစီမံကိန်းနဲ့ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနက အချက် ၁၂ ချက် ပါတဲ့ စီးပွားရေး ဆိုင်ရာမူဝါဒသစ်တစ်ရပ်ကို ထုတ်ပြန်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီမူဝါဒ ၁၂ ချက်ထဲမှာ “အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို ဦးတည်ပြီး စည်းလုံးညီညွတ်တဲ့ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရက်တစ် ပြည်ထောင်စုကြီးဖြစ်တည် လာစေရေး” ဆိုတဲ့ အချက်တစ်ချက် ပါရှိပါတယ်။

ဒီလို အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို ဦးတည်ပြီး ရင်ကြားစေ့မယ်ဆိုတော့ ငြိမ်းချမ်းရေး ကိစ္စအပြင်၊ ဒေါ်လာဘီလျံနဲ့ ချို့ပြီးလည် ပတ်နေတဲ့ ပဋိပက္ခ စီးပွားရေး (Conflict Business) တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အစိုးရသစ် ဘယ်လို ကိုင်တွယ် မှာလဲ ဆိုတာ စဉ်းစားစရာဖြစ်လာမှာပါ။ ဒီကိစ္စတွေဟာ ဘယ်လောက် အထိနက်ရှိုင်းပါသလဲ။ ဒါဟာ NLD အတွက်တော့ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့အတူ တစ်နွယ်ငင်တစ်စင်ပါ ဖြေရှင်းမယ့် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာမှာပါ။

ကျောက်စိမ်းလောကနဲ့ပဋိပက္ခစီးပွားရေး

ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလမှာ Global Witness က မြန်မာနိုင်ငံ၏ကြီးမားသောနိုင်ငံတော်လျှို့ဝှက် ဝှက်ချက်အမည်နဲ့ ကျောက်စိမ်းအစီရင်ခံစာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်။ အစီရင်ခံစာမှာ ကျောက်စိမ်း ရောင်းဝယ်မှုတွေကြောင့် ရရှိနေတဲ့ ဒေါ်လာသန်းထောင် ပေါင်းများစွာကို စစ်တပ်အသိုင်းအဝိုင်း၊ အမေရိကန်နိုင်ငံပိတ်ဆို့ထားတဲ့ မူးယစ်ရာဇာတွေ နဲ့ အတိတ်ကလုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးခဲ့တဲ့ ခရိုနီကုမ္ပဏီတွေက တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ထိမ်းချုပ် ထားတယ်လို့ဖော်ပြထားပါတယ်။

ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍမှာ ၂၀၁၄ ခုနှစ် တစ်နှစ်ထဲ တရုတ်နိုင်ငံဘက်ကို တင်ပို့မှုပမာဏ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၂ ဘီလျံ လောက်ရှိနေပြီး လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးရဲ့ တန်ဖိုး ပမာဏအရဆိုရင် ၃၁ ဘီလီယံ လောက်ရှိနေတယ်လို့တရုတ်နိုင်ငံဘက်က ရရှိတဲ့ သွင်းကုန် အချက်အလက်တွေ ကိုမူတည်ပြီး Global Witness က ထောက်ပြထားပါတယ်။ အလားတူပဲ ကျောက်စိမ်း ဟာ KIA၊ KIO အတွက် ဝင်ငွေ အဓိက ရရှိနေတဲ့ အရင်းအမြစ်ဖြစ်တဲ့ အကြောင်း၊ ဒါကြောင့်ကျောက်စိမ်းကဝင်ငွေတွေကို ထိမ်းချုပ်ထား နိုင်ဖို့ တိုက်ပွဲဆင်နွှဲနေတာဟာ နှစ်ဖက် စလုံးအတွက် မဟာပျံ့ဟာကျတဲ့ ဦးစားပေးမှု ဖြစ်လာ တဲ့အ ကြောင်းလည်းဖော်ပြထားပါ တယ်။

ဒါတွေဟာ လက်နက်ကိုင်အင်အားစုတွေအတွက် အကျိုးအမြတ်တွေ ဖြစ်နေပေမယ့်လည်း ကချင်လူထုအတွက်တော့ မြေယာသိမ်းပိုက်ခံရတာတွေ၊ မြိမ်းခြောက်ခံရတာတွေ၊ အကြမ်းဖက်မှု တွေကိုပဲခံစားရဖို့ တွန်းအားတွေ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒေါက်တာ အောင်ကိုကို (စီးပွားရေးပေါ်လစီ) ကတော့သူရဲ့ ပုဂ္ဂလိက အမြင်အရဆိုရင်တော့ informal sector စီးပွားရေးတွေ အားကောင်းနေတာ conflict တွေကြောင့်လည်း ဖြစ်သလို ဒီစီးပွားရေး လုပ်ငန်းတွေ ရှိနေတဲ့အတွက်လည်း conflict တွေဖြစ်နေကြ တာလို့ သုံးသပ်ပြောကြားထားပါတယ်။

သစ်မှောင်ခို ပြဿနာ

အလားတူပဲ ပဋိပက္ခစီးပွားရေး (conflict Business) တွေကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သစ်တောတွေလည်း တစ်နေ့တခြား ပျက်သုဉ်းလာတာတွေရှိပါတယ်။ မကြာသေးခင်က ထွက်ပေါ်လာတဲ့ UNODC ရဲ့ အစီရင်ခံစာအရ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ယခင်က သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု စရိယာ ၄၄.၂ % လောက်အထိရှိရာ ကနေ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်း လာတာတွေရတဲ့အကြောင်း၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်နဲ့ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အတွင်း အနေအထား ကိုပြန်ကြည့်ရင် ကမ္ဘာပေါ်မှာ သစ်တောပြုန်းတီးမှု တတိယ အမြင့်ဆုံး နိုင်ငံဖြစ်တဲ့အကြောင်းနဲ့ နှစ်စဉ် တစ်နှစ်ကို ဟက်တာ ပေါင်း ၅၄၆၀၀၀ ဆုံးရှုံးနေတဲ့အကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဗြိတိန်အခြေစိုက် Environmental Investigation Agency (EIA) ရဲ့ အစီရင်ခံစာမှာတော့ မြန်မာနိုင်ငံက သစ်တော တရုတ်နိုင်ငံကို ရိုးထုတ်ရာမှာ သစ်တစ်လုံးချင်း ဝယ်ယူတာထက် တောင်အလုံးလိုက် ဝယ်ယူမှုတွေကို ပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေနဲ့ချိတ်ဆက်လုပ်ကိုင်နေတာဖြစ်တယ်လို့ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဘိန်းစီးပွားရေး

သစ်နဲ့ ကျောက်စိမ်းအပြင် နောက်ထပ်ကြီးကြီးမားမားဖြစ်နေတဲ့ စီးပွားရေးတစ်ခုက ဘိန်းစီးပွားရေးပါ။ ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ နယ်သာလန် အခြေစိုက် TNI (Transnational Institute) အဖွဲ့က အစီရင်ခံစာ တခုထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ရွှေတိုက် ဒေသတွင်း နိုင်ငံတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ မြန်မာ၊ လာအိုနဲ့ ထိုင်းနိုင်ငံတွေထဲမှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဘိန်းစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုဟာ အမြင့်ဆုံး ဖြစ်နေတဲ့ အကြောင်းနဲ့ လက်နက် ကိုင်ပဋိပက္ခတွေနဲ့အတူ အကျင့်ပျက် ခြစားမှုတို့က အဓိကအကြောင်းအရင်းတွေ ဖြစ်နေတဲ့အကြောင်းဖော်ပြထားတာပါ။

စီးပွားရေးပညာရှင် SeanTurnell ကတော့ “တိုင်းပြည်စီးပွားရေးကောင်းမွန်လာဖို့၊ တရားမျှတမှုရှိဖို့နဲ့ အရင်းအမြစ်တွေ တရားမျှတမှုရှိဖို့ ခွဲဝေနိုင်ဖို့ ဆိုတဲ့ ကိစ္စတွေဟာ အခုလုပ်နေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အတွက် အင်မတန် အရေးပါတဲ့အကြောင်းပြောကြားထားပါတယ်။”

ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ တိုင်းပြည်စီးပွားရေး

UNHCR ရဲ့ ခန့်မှန်းဖော်ပြချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံမှာ စစ်ဘေးဒုက္ခသည် ဦးရေ ၅၈၇၀၀၀ (၂၀၁၅) ရှိကြောင်းနဲ့ (IDMC) ရဲ့ ခန့်မှန်းချက် အရဆိုရင် ၆၄၃၀၀၀ (၂၀၁၄) လောက်ရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီအထဲကမှ ဒုက္ခသည်စခန်း (IDP Camps) တွေမှာ နေထိုင်သူတွေကတော့ သောင်းဂဏန်း လောက်သာရှိပြီးတော့ အများစုက စစ်ဘေးရှောင်ရင်း ကြုံသလို နေထိုင်စားသောက် နေထိုင်ကြရတာမျိုးဖြစ်တယ်လို့ ရေးသားထားပါတယ်။ အချို့သတင်းတွေမှာ စစ်ဘေးရှောင်ဦးရေကို ၁ ဒသမ ၁ သန်းအထိ ဖော်ပြထားတာလည်း တွေ့ရပါတယ်။ အခြေအနေနဲ့ အချိန်အခါ ပေါ်လိုက်ပြီး ဂဏန်းတွေ ပြောင်းလဲသွားတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

စစ်ဘေး ဒုက္ခတွေဟာ ထိုင်းနယ်စပ်နဲ့ တရုတ်နယ်စပ်တွေမှာ ပျံ့နှံ့နေထိုင်ကြပါတယ်။ စစ်ဘေးဒဏ်သင့် ပြည်သူတွေဟာ မိမိရပ်တည်ရေးအတွက်ဘာမှ မသေချာတဲ့ သူတွေ ဖြစ်သလို တိုင်းပြည်တစ်ပြည် လုံးနဲ့ ယှဉ်ပြီး စီးပွားရေး ရှုထောင့်က ကြည့်ရင်တော့ ထုတ်လုပ်မှုနဲ့ နေသူတွေ အဖြစ်တွေရမယ့် သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည် အနေနဲ့ ဒီလူတွေရဲ့ ထုတ်လုပ်မှု အားကို မယူနိုင်တဲ့အပြင် စစ်ကြောင့် ပုန်းရှောင် နေရတဲ့ စစ်ဘေး ဒုက္ခသည်တွေကို ကူညီပေးဖို့ လိုအပ်လာတဲ့တွက် အတွက် ကုန်ကျ စရိတ်တွေ မြင့်တက်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ စစ်ဘေး ဒုက္ခသည် တစ်ဦးကို တစ်ရက် စားစရိတ်ငွေ တစ်ဒေါ်လာနဲ့ တွက်ရင်တောင် သုံးနှစ် ဆိုရင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဘီလျံကျော် ရှိနေပါတယ်။ ဒါက နေရာထိုင် ခင်းနဲ့ စားစရိတ်သက်သက်ပါ။ ပညာသင်စရိတ်နဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု မပါပင် သေးပါဘူး။ အလားတူပဲ စစ်ဖြစ်နေတဲ့ တိုင်းပြည်မှာ ကာကွယ်ရေးအသုံးစရိတ်တွေ မြင့်တက် နေတတ်နေတတ်ပါတယ်။

ဥပမာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေရာမှာ စစ်သုံးစရိတ်က နှစ်စဉ် ဂဏန်းနှစ်လုံးဖြင့် ဦးဆောင်နေပါတယ်။ ဥပမာ ၂၀၁၂ - ၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာ ၁၆ ဒသမ ၄၆ %၊ ၂၀၁၃ - ၁၄ ဘဏ္ဍာနှစ် မှာ ၁၃ ဒသမ ၉၁ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့၊ ၂၀၁၄ - ၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ် မှာ ၁၃ ဒသမ ၄၄%၊ ၂၀၁၅ - ၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာ ၁၃ ဒသမ ၃၄ % (ထပ်တိုးမပါ) ၊ ၂၀၁၆ - ၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ် မှာ ၁၃ ဒသမ ၄၄ % (ထပ်တိုးမပါ) အသီးသီးဖြစ်ကြပါတယ်။

ဥပမာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ၂၀၁၆ - ၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ် GDP ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၁ ဘီလျံနဲ့ တွက်ရင်တောင် ထပ်တိုးမပါပဲ မူလ ခန့်မှန်း ခြေအပေါ် မူတည် တွက်တဲ့ စစ်သုံးစရိတ်ဟာ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၈ ဒသမ ၁၉ ဘီလျံ ဖြစ်နေ ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးအမြင်ဖြင့်ကြည့် ရင်လည်း စစ်ပွဲတွေ ရှိနေတာ အသုံးစရိတ် မြင့်တက်ပြီး လိုငွေပြဘတ်ဂျက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသလို စစ်ဘေးရှောင်တွေ ဘက်က ကြည့်ရင်လည်း လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး အစပျက်သုဉ်းနေတာ တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း စစ်ပွဲတွေ ချုပ်ငြိမ်းဖို့၊ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ဆိုတာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အဓိက လိုအပ်ချက် တစ်ခု ဖြစ်လို့နေပါတော့တယ်။

ယမင်းမြတ်အေး ရေးသားတင်ဆက်သည်။